

БСБ - 5582 / 88
21

ОТГОВОРИ

от Пламен Борисов Евгениев - кандидат в процедурата за избор на административен ръководител на Районен съд – Трявна на въпросите, зададени от Български институт за правни инициативи

Благодаря на Българския институт за правни инициативи за поставените въпроси в хода на изборната процедура, като моето виждане по същите е следното:

1. Как трябва да продължат дебатите по реорганизация на съдебната карта? Какви допълнителни тенденции и фактори следва да се вземат предвид извън демографския, посочен в концепцията?

Според мен предприемането на структурни промени в системата на съдилищата на настоящия етап би било преждевременно и несъобразено с тенденциите за обновяване на начина на работа на съда. Съдебната реформа следва да се фокусира първоначално към пълноценно въвеждане на електронното правосъдие. След това следва да се въведат специфични правила за разпределение на производствата, разглеждани в електронна среда, които да заменят настоящите правила за местна подсъдност. Налице са процедури, които могат да се развиват изцяло в електронна среда, без да е необходимо физическо участие на страни и без физическо връчване на документи. Такива например са производства по искания, подадени от прокуратурата и други държавни институции за разкриване на банкова и друга защитена от закона тайна, за предоставяне на трафични данни от доставчици на комуникационни услуги, за разрешаване или одобряване на претърсване и изземване и др.

Други производства се разглеждат в закрито заседание, но са свързани с връчване на документи, което не винаги може да се извърши по електронен път.

Трети производства се разглеждат в открито заседание с призоваване на страните и други участници в процеса.

Разпределението на производствата по настоящите правила на местната подсъдност е аргументирано единствено за третата категория дела. Делата, разглеждани в закрито заседание, могат да се разпределят централизирано измежду всички съдии от съответната инстанция, като същевременно се

регламентира процедурата по физическото връчване на книжа при втората категория дела, когато се налага такова. Въвеждането на такова централизирано разпределение ще доведе до изравняване на натоварването между отделните съдилища. След практическото му реализиране, може да се извърши анализ по какъв начин се е променила натовареността на отделните съдилища и какви последващи мерки да се приемат, които вече могат да включват и структурни промени. За да се реализира такова централизирано разпределение, според мен първоначално следва да се инициират законодателни промени, които да въведат електронното правосъдие и в досъдебната фаза на наказателния процес, като прокурорите изготвят и внасят актовете и исканията си в съда единствено по електронен път, подписани с електронен подпис. Следва да се предвиди сезирането на съда да се извършва задължително по електронен път и от останалите държавни институции, търговците, юридическите лица и адвокатите. Такива законодателни промени са предложени по отношение на заповедните производства в изготвения доклад от „Ърнст и Янг“ България. Предложените в този доклад промени, касаещи електронния обмен на информация и централизираното разпределение на дела, могат да се приложат по всички граждански и наказателни производства, разглеждани в закрито заседание.

Реалното въвеждане на електронното правосъдие ще даде възможност да се оползотвори в максимална степен потенциала на малките, слабо натоварени съдилища и да се облекчат високо натоварените, без да се налага местене на персонал и осигуряване на работни пространства в големите градове.

По тези съображения считам, че на настоящия етап и в краткосрочен план, до пълноценното заработване на електронното правосъдие, не следва да се извършват съществени промени в структурата на съдилищата.

2. В контекста на горния въпрос, какво мислите, ако сте запознат, с концепцията за общностния съд – съд, който се насочва към решаване на проблеми на общността в по-широк обем от класическото правораздаване?

Доколкото ми е известно, такива съдилища функционират в Англосаксонската правна система - в САЩ, Великобритания, Канада, Австралия и др., но не са широко разпространени. Към момента не намирам

сериозни аргументи за въвеждане на такъв тип съдилища в България. По-скоро следва да се работи за повишаване на доверието в държавното правосъдие, което към момента е незадоволително и да се развият съществуващите алтернативни способи за решаване на спорове, като медиацията.

3. Смятате ли, че избраните за административни ръководители следва да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските магистрати с оглед на правилата за тях, разписани в него?

Личното ми мнение е, че не следва да се въвежда задължение за преминаване на обучение по КПЕ за административните ръководители, но следва да е налице възможност за участие на всички магистрати в такива обучения при проявено желание. Предвид съвременните тенденции в развитието на обществото и разширяването на използването на социални мрежи, възникват въпроси относно дължимото поведение в нови житейски ситуации, които могат да се обсъждат и решават в рамките на подобни обучения. Аз лично в качеството си на редови магистрат съм участвал в такова обучение и като председател на етична комисия съм провеждал обучение на желаещи магистрати.

4. Каква е ефективността на етичните комисии по места в органите на съдебната власт ?

Личното ми мнение е, че етичните комисии по места са необходими и достатъчно ефективни, тъй като при необходимост от преценка на етичните качества на конкретен магистрат, могат да дадат становище на база непосредствени и достатъчно задълбочени впечатления. Могат да съдействат и за решаване на различни конфликтни ситуации в рамките на колектива. Трудности възникват при по-малки органи на съдебна власт, които не могат да формират собствени комисии. В този случай членовете на етичната комисия към съответния по-голям съд не винаги са достатъчно добре запознати с качествата и поведението на магистратите от другите съдилища, за които трябва да дадат становище.

5. Как административният ръководител може да е полезен на съдията-наставник?

Административният ръководител отговаря за цялостната организация за провеждане на стаж в районния съд и осигуряване запознаването на стажант-юристите с дейността на отделните съдебни служби. Административният ръководител, съвместно с определения наставник, следва да съдейства за предоставяне на необходимия достъп на стажант – юриста до делата и деловодствата и за запознаването му с процедурите и с работата на администрацията, както и на съдебно изпълнителната служба и на службата по вписванията.

6. Какво е Вашето мнение за ЕИСС?

Личното ми мнение е, че въвеждането на ЕИСС е стъпка в правилната посока за дигитализация на правосъдието. Констатираните недостатъци и трудности в работата с нея не са съществени и според мен не могат да обосноват отказ от прилагането ѝ. Системата трябва да се използва, защото само в рамките на практическата ѝ експлоатация, същата може да бъде усъвършенствана, да се идентифицират всички проблеми и да се вземат мерки за отстраняването им, както и за улесняване на работните процеси. Системата следва да се развие и надгради, като се осигури пълноценна работа на ЕПЕП и се създаде възможност за електронно инициране на образуване на дела, електронно подаване на волеизявления и документи и централизирано автоматично разпределение на определени категории дела. Особено наложително е създаването на техническа възможност и предвиждането на законова уредба за електронно подаване на искания и документи от страните по делата и най – вече от държавните институции, банките и търговците. Настоящата практика материалите да се представят в хартиен вид и деловодният персонал на съда да се ангажира със сканирането им, води до сериозно допълнително натоварване на служителите, особено когато се касае за обемни производства, като тези, разглеждани в СпНС. В този смисъл системата в настоящия си вид затормозява, а не улеснява работата и изисква допълнителни персонал, ресурси и техника. Проблем с недостига на скенери е посочен и от настоящия административен

ръководител на РС-Трявна. Такава допълнителна техника няма да е необходима при подаване на съществена част от документите в електронен вид. За да се постигне целения позитивен ефект от електронното правосъдие, тази ситуация следва да се преодолее максимално бързо, за което могат да се намерят собствени ресурси в бюджета на съдебната власт, а не да се отлага във времето с цел чакане реализирането на проекти по европейски програми. Забавянето при въвеждането на електронния обмен на документи ще доведе до много по-високи разходи за персонал, техника и консумативи, в сравнение с необходимите средства за изработване на съответните допълнителни функционалности на системата.

Отделно от това следва да е налице законова възможност и за постановяване на съдебни актове под формата на физически документи в случай на прекъсване на ел.захранване, на интернет достъп, повреди в техниката или други аварии.

7. СК на ВСС прие концепция за въвеждане на задължителна медиация по някои видове дела. Смятате ли, че подобно предложение би спомогнало за утвърждаването на медиацията, като алтернативен способ за разрешаване на спорове?

Мнението ми е, че медиацията следва да запази същността си на доброволна процедура. Считаю, че въвеждането на задължение за участие в подобно производство и на санкции може да има негативен ефект и да създаде настроения срещу участие в медиацията. Следва да се наблегне на разясненията и предоставянето на информация за позитивите на този способ за решаване на спорове, без да се налагат санкции при отказ.

8. Смятате ли, че критериите за определяне възнагражденията на магистратите следва да са описани в закона по подобие на чл.218 ал.1 от ЗСВ? Ако бъдете избран за административен ръководител, по какъв начин ще определяте допълнителните възнаграждения?

Към момента са налице сериозни разногласия доколко размерът на възнагражденията в съдебната система се определя по обективни и справедливи критерии. Поради това е удачно да се предвиди по – детайлна уредба, която да отчита и действителния обем на натоварване и отговорности.

Според мен обвързването на възнаграждението единствено със степента на заеманата длъжност, определено не може да бъде прието за обективно и справедливо, освен за най-висшите длъжности, посочени в чл.218 ал.1 от ЗСВ, за които е безспорно, че са натоварени с много високи отговорности. За останалите длъжности считам, че следва да се разпишат по-подробни критерии, като по-високото натоварване и по-високите отговорности следва да водят до по-високо заплащане. Дали тези критерии ще залегнат в закона или в акт на ВСС е въпрос на нормативна техника.

Ако бъде избран за административен ръководител на РС – Трявна, ще определям допълнителните възнаграждения на съдиите и служителите в съда въз основа на действащите правила, приети от Пленума на ВСС.

9. В 45-то и 46-то НС имаше законодателни инициативи, свързани със закриването на специализираните съдилища и прокуратури, които предизвикаха обществен и професионален дебат. Какво е вашето мнение по този въпрос?

Внесените законопроекти не бяха юридически издържани и нямаше как да се приложат практически като действащо законодателство. Всяко закриване на юридическо лице е свързано с определени правни последици, които следва да се уредят в процедура по ликвидация. И в двата законопроекта липсваше процедура за закриването на СпНС и АСпНС, поради което нямаше как това закриване да се реализира практически. Касае се за юридически лица, които са страни по много широк кръг от правоотношения. Тези правоотношения следва да се уредят в една детайлно разписана процедура по ликвидация, в противен случай ще се предизвика сериозен хаос и поредица от спорове и дела срещу държавата.

От принципна гледна точка, като се абстрахирам от юридическата негодност на конкретните законопроекти, считам, че специализираните съдилища и прокуратури са работещи съдебни институции, които следва да бъдат запазени. Самият процес по създаването и пълноценното заработване на тези институции отне значителен държавен ресурс, който не следва да бъде пропилян. Наличните проблеми в дейността на специализираните институции могат да се решат с конкретни мерки и промени и работата им да бъде усъвършенствана. Възможни са и по-сериозни законодателни и структурни изменения при необходимост. Може например да се извършат

промени в подсъдността на делата, разглеждани от специализираните съдилища и евентуално същата да бъде ограничена при наличие на аргументи, че конкретни производства биха се провеждали по-ефективно от общите съдилища. Може да се помисли дали е необходимо наличието на апелативни структури, които да осъществяват въззивен контрол само върху един първоинстанционен съд, съответно прокуратура или по-добър вариант би било създаването на специализирани отделения към САС и САП. Първоинстанционните съд и прокуратура обаче трябва да бъдат запазени, тъй като според мен към момента е постигнато определено ниво на специализация на работещите в тях магистрати и съдебни служители, което допринася за по-добри резултати, отколкото ако делата за организирана престъпност бъдат преразпределени към общите съдилища, които от 10 години не разглеждат такива производства. Следва да се отчете обстоятелството, че организираната престъпност се развива в нови обществени условия и при увеличаваща се мобилност. Все по-рядко организираните престъпни групи действат на територията само на едно населено място или в рамките на един съдебен район. По-честите случаи са на групи, които осъществяват престъпна дейност в различни райони на страната. В много случаи голяма част от престъпното поведение се осъществява в електронна среда в интернет. Миграцията и свободното движение на хора водят и до развитие на международната организирана престъпност, като значителна част от делата в СпНС касаят именно международна престъпна дейност. Понастоящем на СпНС са подсъдни и делата на Европейската прокуратура. Всички тези обстоятелства налагат наличието на централни съдебни структури с национална компетентност, тъй като в противен случай би било много трудно да се конкретизира местният съд, на който е подсъдно делото. Преминаването на делата към териториалните съдилища би довело до спорове за подсъдност и трудности при идентифициране и доказване на престъпни прояви, които са извършени от престъпната група в други съдебни райони. Значително ще се затрудни и работата по разследванията на международните престъпни групи, като е възможно да възникнат трудности и при взаимодействието с чуждите правораздавателни органи. Към момента специализираните институции се ползват с доверие сред европейските и чуждестранни партньори, които

оценяват високо взаимодействието си с тях. Тези добри взаимоотношения следва да бъдат съхранени.

Не са обмислени и последствията от евентуално връщане към дейността в прокуратурата, преди създаването на специализираните институции, система на специализирани отдели, сектори, звена, екипи и т.н., създавани по лично усмотрение на Главния прокурор, което би било пряка последица от закриването на СП. Назначаването на титулярна магистратска длъжност в специализиран орган на съдебна власт с ясно дефинирана законова компетентност гарантира високо ниво на независимост на прокурорите и следователите в тези институции, особено при придобит статут на несменяемост. Същевременно разпределянето или командироването на магистрат в специализирано звено, създадено с акт на Главния прокурор и формулирана от същия компетентност, крие висока степен на риск тези структури да се превърнат в т.нар шпицкоманди. Разпределените в тях магистрати могат по всяко едно време да бъдат откомандировани и сменени с други еднолично от Главния прокурор, ако се противопоставя на указанията на ръководството, съответно и водените от тях дела да бъдат преразпределени. Поради това независимостта на магистратите, работещи в такива, непредвидени в закона структурни звена, винаги е в значителна степен поставена под съмнение в сравнение с тази на титулярните прокурори и следователи, назначени в създадена със закон специализирана прокуратура.

Поради това личното ми мнение е, че следва да се работи по-скоро за увеличаване на законовите гаранции за независимост на специализираната прокуратура, отколкото за нейното закриване.

10. Какви лични Ваши професионални постижения бихте открил в работата си в специализираното правосъдие?

Аз съм от малкото магистрати, назначени в СП при самото създаване на специализираните институции. Към онзи момент, поради липса на достатъчно кандидати, СП заработи само с шест прокурора и без нито един следовател. Поради това през първоначалния период от дейността ѝ, до провеждане на следващия конкурс, се наложи да работим при непосилно високо натоварване и да поемем обем от работа, който към момента се осъществява от десет пъти повече прокурори. Въпреки изключително високото натоварване, през този период успях да се справя с успешното приключване на голям брой

досъдебни производства. Успях да отработя в срок и внеса в съда, като предотвратя прекратяването им по реда на действащата към онзи момент Глава 26 от НПК, редица дела, изпратени от други прокуратури с изтекъл максимален срок на разследване и върнати от съда за отстраняване на допуснати процесуални нарушения в рамките на едномесечен срок. При формирането на два отдела в СП, за един немалък период бях единственият редови титулярен прокурор в икономическия отдел, което ме натовари с голям брой дела за данъчни престъпления. Въпреки това успях да осигуря ритмичност на разследванията и своевременно предприемане на нуждите процесуални действия, като част от делата приключих и внесох в съда. Независимо от огромното натоварване, още от създаването на СП поех и функциите на контактна точка за международно сътрудничество, а впоследствие и поддържането на изнесен акаунт за обмен на служебна информация с Евроджъст. Това ме ангажира с оказване на съдействие по редица разследвания с международен елемент, по които не съм бил наблюдаващ прокурор, но винаги съм се отзовавал при необходимост и съм предоставял нужната помощ на колегите. Участвал съм и в редица международни разследвания които са приключили успешно, включително като ръководител на съвместен екип за разследване, като работата ми е била оценена високо от чуждестранните партньори.

В специализирания наказателен съд съм работил със значително по-високо натоварване от това на наказателните съдии в останалите окръжни съдилища. Поемал съм значителен брой дежурства и съм се отзовавал при необходимост от провеждане на спешни производства в други населени места. Считаю, че съм разглеждал и решавал делата си в рамките на разумен срок, въпреки значителната им фактическа и правна сложност и огромен обем на материалите, като съм постигнал високо качество на постановените съдебни актове, за което свидетелстват и резултатите от проведените ми атестирания за този период, както и повишаването ми в най-високия съдийски ранг.

11.Какво е Вашето виждане и план за продължаващото обучение и квалификация на съдиите и съдебните служители?

Към момента НИП предоставя многобройни възможности за допълнителни обучения, както на съдиите, така и на съдебните служители. Освен присъствени се предвидени и голям брой дистанционни обучения, които са съобразени с актуалната епидемична обстановка. По различни програми са налице възможности за обучения и в чужбина. Поради това всеки съдия и служител може да прецени кое обучение би било от полза за него и да се включи в провеждането му. Ако бъде избран за административен ръководител на РС-Трявна, ще поощрявам съдиите и служителите да се включват в такива обучения, ще им съдействам и ще създавам улеснения в тази насока. Считам, че развитието на българското и европейско законодателство, както и на използваните в съдебната система информационни технологии налагат постоянно усъвършенстване на знанията и уменията на съдиите и служителите и е налице необходимост от периодично провеждане на допълнителни обучения.

28.10.2021г.

С УВАЖЕНИЕ:

/Пламен Евгениев/